

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 11, 2020 | 26.11.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.64](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.64)

УДК 336.142.5

*М. В. Тимошенко,
к. т. н., доцент, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0002-0288-9750*

РОЛЬ ПОДАТКІВ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

*М. Tymoshenko
PhD in Technical Sciences, Associate Professor,
University of Customs and Finance, Dnipro*

THE ROLE OF TAXES IN THE PROCESS OF BUDGETING AND THE STATE BUDGET EXECUTION IN UKRAINE

Дана наукова стаття присвячена проблематиці залежності ефективності виконання державного бюджету України від податкових надходжень. Аналізується теоретичний базис даного питання в працях вітчизняних вчених-економістів.

Проводиться аналіз частки податкових надходжень в загальному обсязі доходів Державного бюджету України за період із 2014 року по другий квартал 2020 року включно.

Оцінюється структура податкових надходжень Державного бюджету України за ключовими групами податкових платежів. Аналізується динаміка частки ключових груп податків в загальному обсязі доходів Державного бюджету України за період із 2014 року по другий квартал 2020 року включно.

Формуються ключові висновки в контексті питання високого рівня залежності доходів бюджету від окремих груп податкових надходжень. Оцінюються загрози та перспективи подальшого розвитку ситуації в даній сфері.

The present scientific article is devoted to the problem of dependence of the of Ukraine's state budget efficiency on tax revenues. Given the external and internal factors of negative impact (both economic and political) that currently are in place, the efficiency of filling the revenue side of the State Budget is important. Taking into account that the main share of budget revenues is formed by tax revenues, the analysis of these trends determines the relevance of the research topic. The scientific analysis of the theoretical foundation of this issue in the works of domestic economists is presented.

The analysis of the tax revenues share in the total revenues of the State Budget of Ukraine for the period from 2014 to the second quarter of 2020 inclusive is carried out. The structure of tax revenues of the State Budget of Ukraine by key groups of tax payments is estimated. The dynamics of the share of key groups of taxes in the total revenues of the State Budget of Ukraine for the period from 2014 to the second quarter of 2020 inclusive is analyzed.

Three key groups of tax revenues are revealed, which currently account for about 68% of the total revenues of the State Budget of Ukraine. The conclusion is made regarding the direct dependence of the State Budget effectiveness and maintaining the appropriate level of economic growth on the

efficiency and quality of Ukraine's tax policy in the administration and collection of the relevant types of taxes.

The key conclusions are set forth with due regard to the issue of the high level of budget revenues dependence on certain groups of tax revenues. The threats and prospects for further development of the situation in this area are estimated. The factors influencing the key groups of tax revenues are revealed. The volume of value added tax revenues is influenced by the volume of foreign economic activity and the level of business activity in the country, the level of excise duties is influenced by excise tax rates and consumer demand, and the level of the individuals' income tax and corporate income tax collection are influenced by social standards and business activity level.

Ключові слова: бюджет; Державний бюджет України; податкові надходження; податки; податок на додану вартість.

Key words: budget; State Budget of Ukraine; tax revenues; taxes; value added tax.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сьогоденному етапі розвитку національної економіки важливе місце в контексті її довгострокового та ефективного зростання залежить від якості управління у сфері державних та місцевих фінансів [2, 7].

Державний бюджет як головний фінансовий план України на сьогодні являє собою важливий механізм перерозподілу фінансових ресурсів та забезпечення безперервного функціонування економічної системи країни з одного боку і забезпечення відповідного рівня соціальних гарантій з іншого [4, 8].

Зважаючи на зовнішні та внутрішні фактори негативного впливу (як економічні так і політичні), що існують на даний момент важливого значення набуває ефективність наповнюваності дохідної частини Державного бюджету [6]. Враховуючи, що основну часту надходжень до бюджету формують податкові надходження, аналіз даних тенденцій й обумовлює актуальність теми даного наукового дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Податкові надходження як ключове джерело надходжень до бюджету країни вивчали такі вітчизняні науковці, як Ж. В. Гарбар, С. І. Собчук, Т. Е. Городецька, А. С. Поровай, С. Юшко.

Питанням взаємозв'язку ефективності податкової політики та виконання Державного бюджету України присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених, як Ю. С. Ковальчук, К. А. Стукаленко, В. Є. Кабанова.

Окремо податок на додану вартість (й інші непрямі податки), та його роль у формуванні доходів Державного бюджету України у свої працях розглядали такі вітчизняні науковці та вчені, як Ю. О. Щербина, А. І. Манькута, С. В. Степаненко, К. В. Захожий, О. Ю. Жам.

Аналітичну базу даної наукової статті склали звіти про виконання Державного бюджету України за 2014-2020 роки.

МЕТА СТАТТІ

Метою даного наукового дослідження є розкриття рівня залежності Державного бюджету України від податкових надходжень на сучасному етапі розвитку економіки держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Бюджет є головним фондом фінансових ресурсів держави та адміністративно-територіальних одиниць по всій країні. Своєчасне і повне формування доходів бюджету, визначальне місце у складі яких належить податковим надходженням, набуває особливо важливого значення у контексті забезпечення фінансування завдань і функцій, які здійснюють органи державної влади та місцевого самоврядування [9].

Вагомою складовою формування доходів бюджету виступають податкові надходження, що складають основну частину ВВП, яка перерозподіляється через бюджет. В даному контексті найбільш повною мірою проявляються основні їх функції. В процесі мобілізації частини новоствореної вартості і формування фонду фінансових ресурсів із використанням різних форм податкових надходжень (податків, зборів, обов'язкових платежів) здійснюється регулювання фінансово-господарської діяльності окремих суб'єктів підприємництва і розширеного відтворення країни в цілому [1].

Податковими надходженнями визнаються встановлені законодавством загальнодержавні та місцеві податки і збори, які посідають провідне місце серед методів мобілізації бюджетних ресурсів та інструментів державного регулювання економіки. Відповідно до Стратегії реформування системи управління державними фінансами побудова сучасної податкової системи, що забезпечує обґрунтований рівень податкового навантаження передбачає: підвищення стабільності та прогнозованості податкової системи; підвищення якості та ефективності податкового адміністрування; розширення бази оподаткування; підвищення рівня дотримання вимог податкового законодавства платниками податків; удосконалення системи митного контролю [5].

Податкові надходження посідають важливе місце у бюджетних доходах, займаючи найбільшу питому вагу у їх структурі, що, у свою чергу, впливає на соціально-економічний розвиток держави, а також є одним із інструментів державного регулювання економіки.

Загалом податкові надходження, їх формування, розподіл та використання є важливим елементом системи бюджетно-податкового регулювання, а його значення посилюється в умовах трансформації економічної системи [3].

Формування податкових надходжень бюджету – це процес ініціації, адміністрування та акумулювання податків з застосуванням інструментів фіскального тиску.

Наслідки застосування механізму мобілізації податкових надходжень та його роль у наповненні доходів зведеного, державного та місцевих бюджетів відображаються на динаміці цих надходжень та їхньої частки у доходах відповідних бюджетів.

Податкові надходження посідають важливе місце у бюджетних доходах, займають найбільшу питому вагу у структурі доходів бюджету, що у свою чергу впливає на соціально-економічний розвиток держави, а також є одним із інструментів державного регулювання економіки [2].

Податкові надходження є важливою формою перерозподілу валового внутрішнього продукту. Вони забезпечують значну частину доходів Державного бюджету України.

Обсяги податкових надходжень бюджету визначаються станом розвитку економіки країни, кількістю економічних агентів та їх активністю, які відповідно до положень національного податкового законодавства зобов'язані здійснювати відрахування на користь держави, а також потребами держави щодо перерозподілу ВВП та фінансового забезпечення реалізації державних програм [2].

Розглядаючи важливість ефективного та своєчасного наповнювання державного бюджету в контексті забезпечення ключових функцій в сфері економічних та соціальних функцій держави, вважаємо з необхідне проаналізувати динаміку частки податкових надходжень у Державному бюджеті України за період із 2014 року по другий квартал 2020 року включно.

Для чого скористаємося нижченаведеною діаграмою (Рисунок 1) на якій наочним чином зображена динаміка доходів бюджету, та частки податкових надходжень за відповідний проміжок часу.

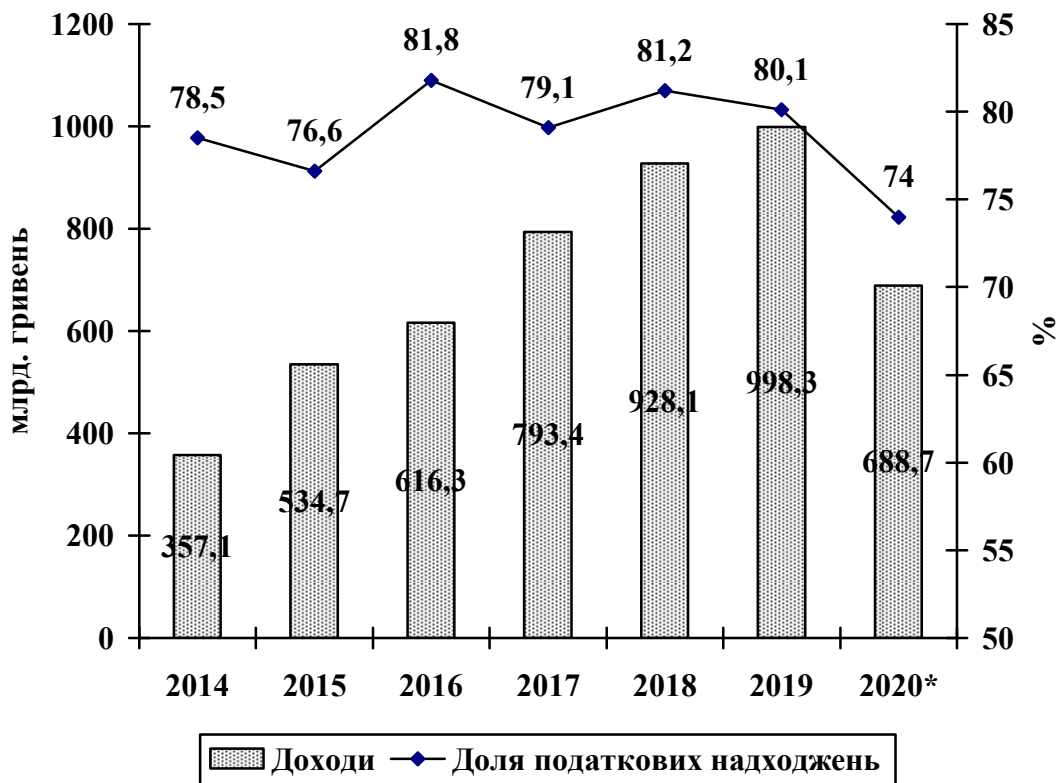

Рис. 1. Динаміка доходів державного бюджету України (млрд. гривень) та частка (%) податкових надходжень в доходах бюджету за 2014-2020 рр. [10-16]

Зважаючи на вищенаведену діаграму, слід зауважити, що податкові надходження складають близько 75-80% від загального обсягу доходів Державного бюджету України. Також важливою тенденцією є скорочення частки податкових надходжень за умови стрімкого зростання доходів бюджету (у 2015 та 2017 роках). Дана тенденція може свідчити про те, що податки в значній мірі формують доходи бюджету, проте подальше зростання обсягів доходів бюджету в значній мірі залежить від неподаткових надходжень.

Падіння частки податкових надходжень у 2020 році (за перші два квартали) в першу чергу пов'язане із зростанням податкового боргу, та відстроченням платежів на останній квартал року, що формує можливість зростання частки податкових надходжень за підсумками фінансового року.

Зважаючи на важливе значення податків в системі забезпечення надходжень до Державного бюджету, вважаємо за необхідне проаналізувати структуру податкових надходжень до Державного бюджету України за період із 2014 року по другий квартал 2020 року включно. Для чого скористаємося нижченаведеною діаграмою (Рисунок 2) на якій наочним чином зображена структура податкових надходжень за ключовими групами податків за відповідний проміжок часу.

Як можна побачити із вищенаведеної діаграми за аналізований проміжок часу відбулися наступні перетворення та трансформації в загальній структурі податкових надходжень до дохідної частини Державного бюджету України:

- ключову роль в структурі податкових надходжень Державного бюджету України відіграє податок на додану вартість, доля даного податку в загальній структурі податкових надходжень скоротилась на 2,9 в.п. із 49,6% в 2014 році до 46,7% за два квартали 2020 року. Дане скорочення обумовлюється зниженням обсягів експорту та імпорту в 2020 році з одного боку, а також відстроченням платежів на кінець року, та зростанням податкової заборгованості внаслідок кризових явищ в економіці, що викликані карантинними обмеженнями та падінням рівня ділової активності й купівельної спроможності;

- в той же час частка акцизів в структурі податкових платежів до державного бюджету, зросла на 0,6 в.п. з 16,1% в 2014 році до 16,7% за два квартали 2020 року. Зростання обсягів даних податків було зумовлено певним зростанням акцизних ставок на тютюнову й алкогольну продукцію, а також на певні види паливно-мастильних матеріалів;

- в той же час в значній мірі зросла частка податків на прибуток та доходи на 9,9 з в.п. з 18,8% в 2014 році до 28,7% за два квартали 2020 року. Зростання частки даних податків було зумовлено значним збільшенням мінімальної та середньої заробітних плат з одного боку за аналізований період, а також низькою часткою податку на додану вартість через скорочення зовнішньої торгівлі у 2020 році;

- частка інших податків в загальній структурі податкових платежів до Державного бюджету України скоротилась на 7,7 в.п. із 15,6% в 2014 році до 7,9% за два квартали 2020 року.

Даний аналіз дає змогу зрозуміти, що фактично доходи державного бюджету України весь період дослідження формувались за рахунок трьох ключових груп податків:

- податок на додану вартість;
- податок на доходи фізичних осіб та прибуток підприємств;
- акцизні податки.

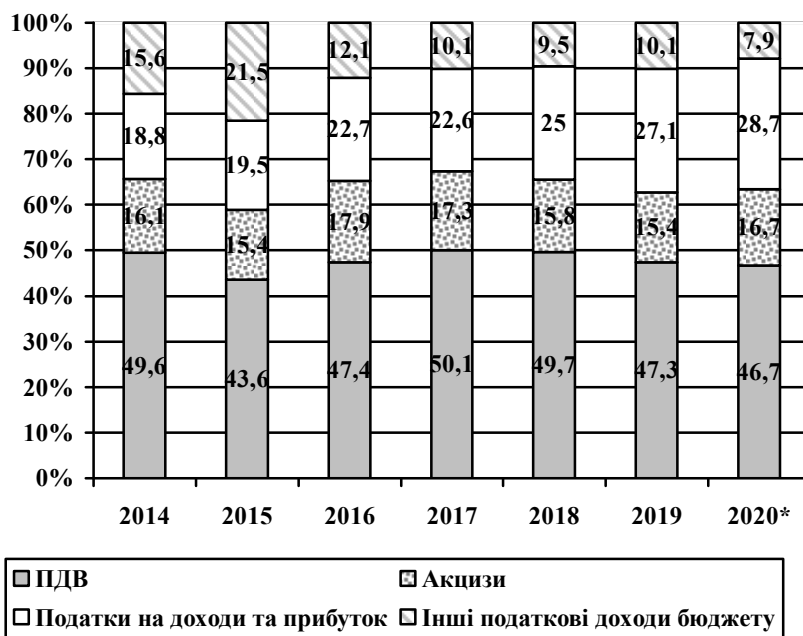

Рис. 2. Структура податкових надходжень до державного бюджету України за ключовими групами податків за 2014-2020 рр. [10-16]

Враховуючи дану тенденцію вважаємо за потрібне здійснити розкриття та аналіз динаміка частки окремих груп податкових надходжень у доходах державного бюджету України за період із 2014 року по перше півріччя 2020 року включно (Рисунок 3).

Відповідно до вищенаведеної діаграми можна зробити висновок, що за аналізований проміжок часу відбулися наступні перетворення та трансформації в динаміці частки окремих груп податкових надходжень у доходах державного бюджету України:

– частка податку на додану вартість скоротилася на 4,4 в.п., з 38,9% в 2014 році до 34,5% в першому півріччі 2020 року, в той же час зважаючи на особливості справляння даного податку слід очікувати зростання його частки за підсумками календарного року;

– частка податку на доходи фізичних осіб та прибуток підприємств зросла на 6,5 в.п., з 14,7% в 2014 році до 21,2% в першому півріччі 2020 року, в значній мірі за рахунок зростання мінімальної заробітної плати, за розрахунковий період;

– в той же час відбулося незначне скорочення частки акцизів в загальній структурі доходів Державного бюджету України на 0,3 в.п., з 12,6% в 2014 році до 12,3% в 2020 році;

– загалом слід відмітити, що дані три групи податкових надходжень складають близько 68% від загального обсягу доходів Державного бюджету України.

Зважаючи на таку значну залежність ефективності наповнювання Державного бюджету від трьох ключових груп податкових надходжень слід зауважити, що на їх обсяги впливають різні фактори, серед яких слід відмітити наступні:

– рівень обсягів зовнішньоекономічної діяльності напряму впливає рівень зборів податку на додану вартість та акцизних податків, чим вищі обсяги експортно-імпорتنної діяльності ти вищі й надходження даних груп податків;

– також на рівень надходжень непрямих податків до Державного бюджету (податок на додану вартість, акцизні податки) впливає рівень ділової активності та споживчого попиту. Чим вищі дані показники тим вищими будуть й надходження до бюджету;

– обсяги надходжень до бюджету податку на доходи фізичних осіб залежать від рівня мінімальної та середньої заробітної плати;

– в той же час на рівень надходжень до бюджету податку на прибуток підприємств впливає рівень ділової активності та споживчого попиту в реальному секторі економіки країни;

– слід відмітити, що значну роль стосовно рівня сплати, адміністрування та надходження даних податків до державного бюджету відіграють ставки даних груп податків, декотрі з яких можуть змінюватися щорічно (акцизи).

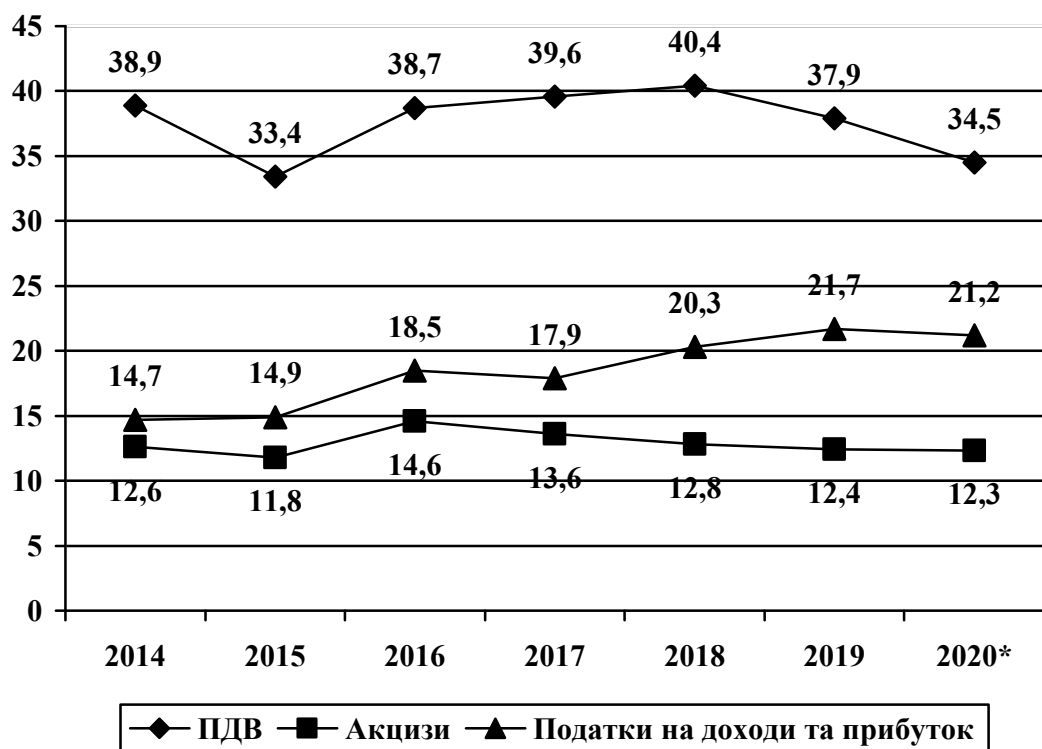

Рис. 3. Динаміка частки окремих груп податкових надходжень у доходах державного бюджету України за 2014-2020 рр. [10-16]

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. На сучасному етапі розвитку економіки України важливе значення в системі забезпечення стабільного зростання в довгостроковій перспективі відіграє ефективність наповнюваності Державного

бюджету в контексті якісного забезпечення загальнодержавних функцій країни в економічній, оборонній та соціальній сферах.

2. В даному аспекті слід відмітити, що податкові надходження складають близько 75-80% від загального обсягу доходів Державного бюджету України, що свідчить про значний рівень залежності ефективності функціонування фінансово-економічної системи України від якості збирання та адміністрування податкових платежів.

3. В той же час три групи податкових надходжень до державного бюджету України (податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб та прибуток підприємств та акцизні податки) складають близько 68% від загального обсягу доходів Державного бюджету України.

4. Подальший розвиток бюджетних відносин в структурі національної економіки в значній мірі залежить від ефективності податкової політики в контексті забезпечення відповідного рівня збирання даних податкових надходжень. Існують певні ризи в системі скорочення обсягів цих груп податків.

5. На рівень обсягів надходжень податку на додану вартість впливають обсяги зовнішньоекономічної діяльності та рівень ділової активності в країні, на рівень обсягів акцизів впливають ставки по акцизам та рівень споживчого попиту, а на рівень обсягів збору податку на доходи фізичних осіб та прибуток підприємств впливають рівень соціальних стандартів та рівень ділової активності.

6. Як підсумок слід зауважити, що податкові платежі забезпечують виконання значної частки соціально-економічних функцій держави, в той же час задля ефективного та дієвого зростання економіки України необхідним елементом є зростання неподаткових платежів до Державного бюджету.

Література.

1. Гарбар Ж. В., Собчук С. І. Податкові надходження у системі формування доходів бюджету. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 7. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ecfipr_2017_7\(2\)_10](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ecfipr_2017_7(2)_10) (дата звернення: 02.11.2020).
2. Городецька Т. Е., Поровай А. С. Аналіз податкових надходжень в системі доходів бюджету. *Young Scientist*. 2017. № 2. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=molv_2017_2_61 (дата звернення: 02.11.2020).
3. Захожай К. В., Жам О. Ю. Роль прямих та непрямих податків у формуванні доходів державного бюджету України. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2019. № 8. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Piir_2019_18_12 (дата звернення: 02.11.2020).
4. Ковальчук Ю. С. Роль податкової системи у забезпеченні сталого економічного розвитку України. *Фінансовий сектор Європейського союзу та сталий розвиток: європейський досвід, стратегічні орієнтири для України* : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 6 червня 2019 р. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/conference%206062019_zbirnyk.pdf#page=58 (дата звернення: 02.11.2020).
5. Макогон В. Д. Податкові надходження у системі формування дохідної частини бюджету. *Економічний вісник університету. Збірник наукових праць науковців та аспірантів*. 2019. № 41. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/podatkovyi-nadhodzhennya-u-sistemi-formuvannya-dohidnoyi-chastini-byudzhetu> (дата звернення: 02.11.2020).
6. Степаненко С. В. Роль податку на додану вартість у формуванні доходів бюджету та його ефективність. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка*. 2019. № 206. С. 412-422. URL: <http://dSPACE.khntusg.com.ua/handle/123456789/10433> (дата звернення: 02.11.2020).
7. Стукаленко К. А., Кабанова В. Є. Вплив податкової політики на формування показників доходів державного бюджету України. *Вісник НУВГП*. 2018. № 1. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vnuvgp_ekon_2018_1_26 (дата звернення: 02.11.2020).
8. Щербина Ю. О., Манькута А. І. Податок на додану вартість та його роль у формуванні доходів державного бюджету України. *Modern Economics*. 2017. № 1. URL: <http://dSPACE.mnau.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2417> (дата звернення: 02.11.2020).
9. Юшко С. Роль податкових надходжень у формуванні доходів бюджету. *Світ фінансів*. 2019. № 3. URL: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1251/1254> (дата звернення: 02.11.2020).
10. Річний звіт про виконання державного бюджету на 01.01.2015 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/e30/5c0e3de3052d3607764525.xls> (дата звернення: 02.11.2020).

11. Річний звіт про виконання державного бюджету на 01.01.2016 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/c3e/5c0e3dc3e0d8a750786381.xls> (дата звернення: 02.11.2020).

12. Річний звіт про виконання державного бюджету на 01.01.2017 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/a02/5c0e3da02dd38073221983.xls> (дата звернення: 02.11.2020).

13. Річний звіт про виконання державного бюджету на 01.01.2018 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/81c/5c0e3d81c975a980554454.xls> (дата звернення: 02.11.2020).

14. Річний звіт про виконання державного бюджету на 01.01.2019 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c9/df3/af7/5c9df3af78fc7201471128.xlsx> (дата звернення: 02.11.2020).

15. Річний звіт про виконання державного бюджету на 01.01.2020 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5e7/cb7/94c/5e7cb794c3f0c369803647.xlsx> (дата звернення: 02.11.2020).

16. Показники виконання Державного бюджету України за січень-серпень 2020 року. *Державна казначейська служба України*: офіц. вебсайт. URL:

https://mof.gov.ua/storage/files/3_%D0%94%D0%91_%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202020_%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.xlsx (дата звернення: 02.11.2020).

References.

1. Harbar, Zh. V. and Sobchuk, S. I. (2017), "Tax revenues in the system of budget revenue generation", *Economics. Finances. Law*, [Online], Vol. 7, available at: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ecfipr_2017_7\(2\)_10](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ecfipr_2017_7(2)_10) (Accessed 02 Nov 2020).

2. Horodetska, T. E. and Porovai, A. S. (2017), "Analysis of tax revenues in the budget revenue system", *Young Scientist*, [Online], Vol. 2, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=molv_2017_2_61 (Accessed 02 Nov 2020).

3. Zakhozhai, K. V. and Zham, O. Yu. (2019), "The role of direct and indirect taxes in the formation of state budget revenues of Ukraine", *The problems of innovation and investment driven development*, [Online], Vol. 8, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Piir_2019_18_12 (Accessed 02 Nov 2020).

4. Koval'chuk, Yu. S. (2019), "The role of the tax system in ensuring sustainable economic development of Ukraine", *Finansoviy sektor Yevropejs'koho soiuзу ta stal'j rozvytok: ievropejs'kyj dosvid, stratehichni oriientyry dlia Ukrainy* : zbirnyk materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf. [The financial sector of the European Union and sustainable development: European experience, strategic guidelines for Ukraine: a collection of materials intern. scientific-practical conf.], Akademiia pratsi, sotsial'nykh vidnosyn i turyzmu, Kyiv, Ukraine, 6 June, available at:

https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/conference%206062019_zbirnyk.pdf#page=58 (Accessed 02 Nov 2020).

5. Makohon, V. D. (2019), "Tax revenues in the system of forming the revenue side of the budget", *Ekonomichnyi visnyk universytetu. Zbirnyk naukovykh prats naukovtsiv ta aspirantiv*, [Online], Vol. 41, available at:

<https://cyberleninka.ru/article/n/podatkovy-nadhodzhennya-u-sistemi-formuvannya-dohidnoyi-chastini-byudzhetu> (Accessed 02 Nov 2020).

6. Stepanenko, S. V. (2019), "The role of value added tax in the formation of budget revenues and its efficiency", *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva imeni Petra Vasylenka*, [Online], Vol. 41, pp. 412-422, available at: <http://dspace.khntusg.com.ua/handle/123456789/10433> (Accessed 02 Nov 2020).

7. Stukalenko, K. A. and Kabanova, V. Ye. (2018), "The influence of tax policy on the formation of revenue indicators of the state budget of Ukraine", *Visnyk NUVHP*, [Online], Vol. 1, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vnugvp_ekon_2018_1_26 (Accessed 02 Nov 2020).

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vnugvp_ekon_2018_1_26 (Accessed 02 Nov 2020).

8. Shcherbyna, Yu. O. and Mankuta, A. I. (2017), "Value added tax and its role in the formation of state budget revenues of Ukraine", [Online], Vol. 1, available at: <http://dspace.mnau.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2417> (Accessed 02 Nov 2020).
9. Yushko, S. (2019), "The role of tax revenues in the formation of budget revenues", *World of Finance*, [Online], Vol. 3, available at: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1251/1254> (Accessed 02 Nov 2020).
10. The State Treasury Service of Ukraine (2015), "Annual report on the execution of the state budget on 01.01.2015", available at: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/e30/5c0e3de3052d3607764525.xls> (Accessed 02 Nov 2020).
11. The State Treasury Service of Ukraine (2016), "Annual report on the execution of the state budget on 01.01.2016", available at: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/c3e/5c0e3dc3e0d8a750786381.xls> (Accessed 02 Nov 2020).
12. The State Treasury Service of Ukraine (2017), "Annual report on the execution of the state budget on 01.01.2017", available at: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/a02/5c0e3da02dd38073221983.xls> (Accessed 02 Nov 2020).
13. The State Treasury Service of Ukraine (2018), "Annual report on the execution of the state budget on 01.01.2018", available at: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c0/e3d/81c/5c0e3d81c975a980554454.xls> (Accessed 02 Nov 2020).
14. The State Treasury Service of Ukraine (2019), "Annual report on the execution of the state budget on 01.01.2019", available at: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5c9/df3/af7/5c9df3af78fc7201471128.xlsx> (Accessed 02 Nov 2020).
15. The State Treasury Service of Ukraine (2020), "Annual report on the execution of the state budget on 01.01.2020", available at: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/5e7/cb7/94c/5e7cb794c3f0c369803647.xlsx> (Accessed 02 Nov 2020).
16. The State Treasury Service of Ukraine (2020), "Indicators of execution of the State Budget of Ukraine for January-August 2020", available at: https://mof.gov.ua/storage/files/3_%D0%94%D0%91_%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202020_%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.xlsx (Accessed 02 Nov 2020).

Стаття надійшла до редакції 12.11.2020 р.